

Y. 64-60

BOGVENNEN

Aarbog for bogkunst og boghistorie

Udgivet af Forening for Boghaandværk

1962-63

Gyldendal

Bogvennen

Årbog for bogkunst og boghistorie

Udgivet af Forening for Boghaandværk

med støtte af Ny Carlsbergfondet

Redaktion : Svend Dahl

1962-63

Gyldendal

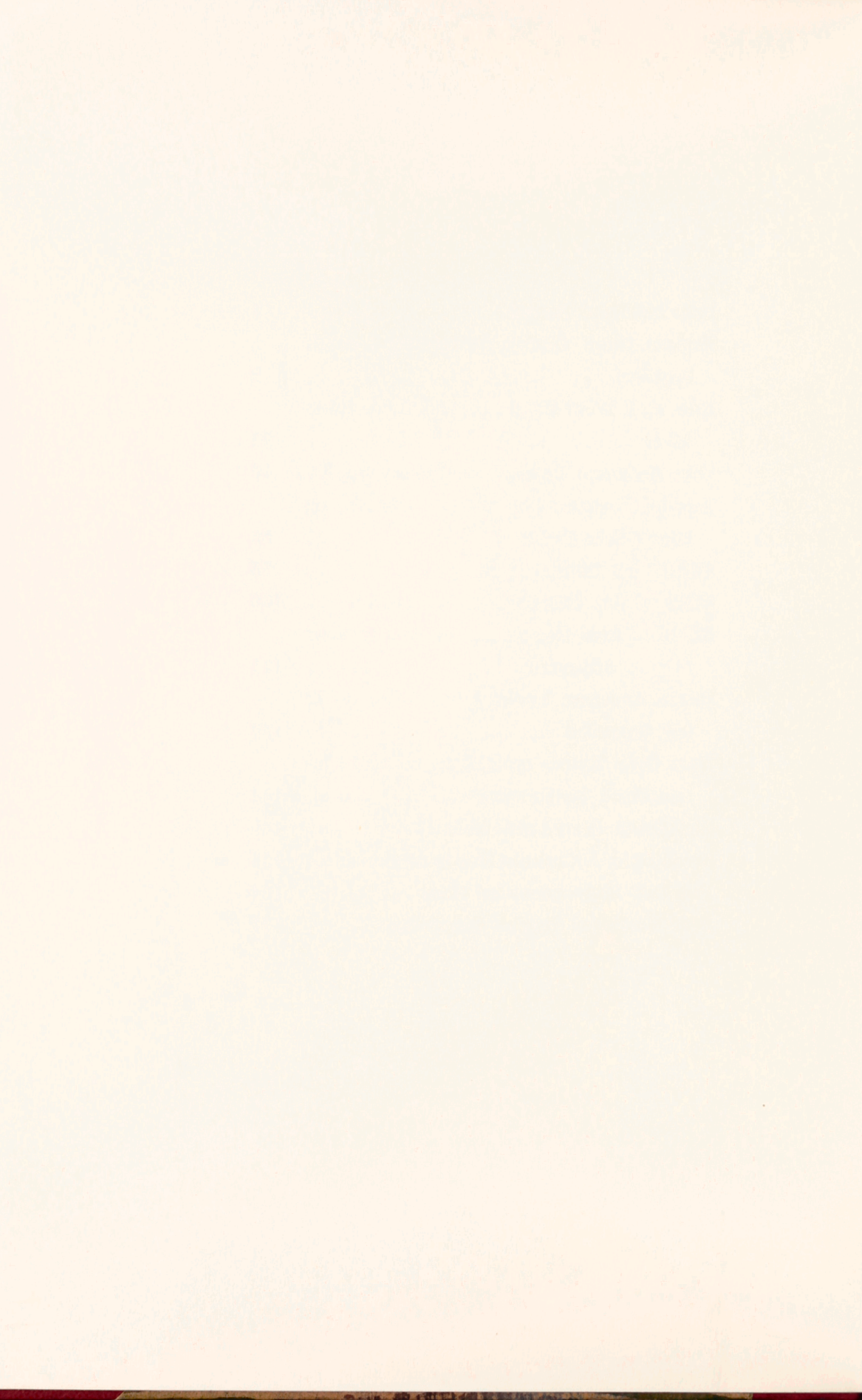

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
KØBENHAVN

1963/5955

Indhold

Palle Birkelund: Forord	7
Esbjørn Hiort: Grafisk formgivning i dansk bogkunst	9
Edw. C. J. Wolf: Danske bogbind fra de sidste 75 år	32
Otto Andersen: Boghandlerne på Børsen ..	49
Austin Grandjean: Bogomslagets salgsevne og kunstneriske kvalitet	66
Carl Jensen: Billigbøger før og nu	78
Vibeke Stybe: Den første danske Bastian ..	100
Ida Bachmann: Rama Sama og dens forfatter Conrad Staugaard	111
Jørgen Andersen: Løvens billede – indtryk af irsk bogmaleri	127
Hans Gøtz: Kyster- og Hedberg-bogbind i international konkurrence	144
Eigil Knuth: Peary Lands bibliotek	149
Svend Dahl: J. Christian Bay in memoriam ..	158
Erik Dal: Bogmanden Carl Roos	164
Bent Nordhjem: English Summaries	171

Forord

Den 26. februar i år er det 75 år siden, Forening for Boghaandværk blev stiftet. Selv om der har været perioder i foreningens liv, hvor aktiviteten var begrænset, så kan den dog se tilbage på en virksomhed præget af en energisk og vel langtfra resultatløs indsats for foreningens formål: at højne dansk boghåndværks kvalitet.

Jubilæet vil, foruden bl. a. med afholdelsen af boglotteri og udstilling, blive markeret ved udgivelsen af bogtrykker Vald. Pedersens store værk om foreningens stifter, den af hele boghåndværket så højt fortjente xylograf F. Hendriksen, et værk, som også vil indeholde en udførlig, og ikke tidligere skrevet skildring af foreningens historie, helt op til 1963.

Når man derudover har besluttet at fejre jubilæet med udsendelse af en dobbeltårgang af BOGVENNEN, er det sket for at understrege den vægt, netop denne publikation har haft – og har – i publikationsvirksomheden.

Man er også i så henseende i nøje overensstemmelse med F. Hendriksens synspunkter, idet han allerede i sin indbydelse til det møde, hvor Forening for Boghaandværk blev stiftet, nævnte, at et af de midler, den kommende forening ønskede at tage i anvendelse for at fremme sit formål, var udgivelsen af et års- eller tidsskrift for derigennem at udbrede kendskab til bogtrykkets og bogbindets med bifags historie og udviklingsgang.

Efter at foreningen i 1889 havde udgivet overbibliotekar Chr. Bruuns fortrinlige bog om bogtrykkerkunstens oprindelse, fulgte da også, i 1890, det første årsskrift, hvis tredie årgang fik det nu klassiske navn BOGVENNEN. I de første femogtyve år af foreningens tilværelse udgav man ialt 17 publikationer, og heraf var de 13 bind BOGVENNEN, og kaster man blikket tilbage på de første halvtreds års udgivelser, ses det, at af de ca. 50 publikationer, der da var udgivet, var halvdelen BOGVENNEN.

Publikationens historie er iøvrigt skildret i Vald. Pedersens ovennævnte bog, så her skal kun nævnes, at man nu har udgivet ialt 42 bind af BOGVENNEN, og det har siden 1945 været muligt at få den udgivet hvert år.

Den lange række af BOGVENNEN, som nu foreligger, udgør således ikke alene en grundstamme i Forening for Boghaandværks publikationer, men også en central publikation indenfor dansk litteratur om bogvæsen i bredeste forstand.

I de mange bind findes et righoldigt og gedigent materiale til belysning af skriftens, bogtrykkets, bogbindets og illustrationskunstens historie i Danmark og udlandet, boghåndværkets æstetik og teknik og meget mere.

BOGVENNEN's mange årgange er, hvad naturligvis også måtte forventes, udsøgte eksempler på godt boghåndværk, og ikke mindst de senere års praksis, hvorefter man år for år skifter mellem forskellige skriftsnit, tilrettelæggere og trykkerier, er i så henseende interessante. Det skal i denne forbindelse med tak nævnes, at BOGVENNEN i en årrække har kunnet nyde godt af støtte fra Ny Carlsbergfondet.

At BOGVENNEN nu er en institution i den danske bogverden skyldes naturligvis en lang række samvirkende faktorer. Rimeligt vil det dog ved denne lejlighed være at fremhæve betydningen af den, iøvrigt bemærkelsesværdig korte, række af redaktører, som gennem årene har haft det ikke altid lette arbejde at skaffe og samle stof af den kvalitet, der her er tale om. De første fjorten årgange var redigeret af F. Hendriksen selv i samarbejde med Gustav Philipsen samt E. Gigas (senere Victor Madsen), de følgende to redigeredes af henholdsvis Sigurd Wandel og R. Paulli. Bindene 1934–37, 1938–40 og 1942–45 redigerede Ebbe Sadolin, men den, der har ansvaret – og æren – for flest årgange, er dog den nuværende redaktør, dr. phil. Svend Dahl, der redigerede 1926–36 (de to sidste bind sammen med H. S. Hendriksen), og har varetaget udgivelsen siden 1945.

Forening for Boghaandværk vil gerne udtrykke sin taknemmelighed over for disse mænd, der på en så fortræffelig og væsentlig måde har bidraget til at lægge foreningens publikationsvirksomhed på et så højt plan, som tilfældet heldigvis er.

PALLE BIRKELUND

Formand for Forening for Boghaandværk.